

LIETUVOS RESPUBLIKOS AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIAUS TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, Švitrigailos g. 7, 03110 Vilnius, tel. 8 694 43992, el. p. info@etikostarnyba.lt, www.etikostarnyba.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 303118754

Audriui Armui
El. p. auarma@gmail.com

2021-04-28 Nr. S- 138
į 2021-03-30 prašymą

DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2021 m. kovo 30 d. buvo gautas Jūsų tos pačios dienos prašymas „Dėl informacijos suteikimo“ (toliau – Prašymas). Šiuo Prašymu kreipiatės dėl informacijos, kuri Jums buvo pateikta Tarnybos 2021 m. kovo 22 d. raštu Nr. S-107, ir prašote informuoti:

- 1) „kas yra prevencinio pobūdžio kūrinys“;
- 2) „kas yra rekomendacinio pobūdžio kūrinys, kokie kūriniai yra nerekomendacinio pobūdžio kūriniai, nes gyvename laisvoje šalyje (mano nuomone, tokioje šalyje visi kūriniai yra rekomendacinio pobūdžio) ir įdomu iš kur gali būti kildinama privalomojo pobūdžio kūrinio samprata“;
- 3) „kur yra pateiktos kūrinių skirstymo į prevencinio pobūdžio kūrinius ir rekomendacinio pobūdžio kūrinius apibrėžtys, pagal kokius kriterijus kūriniai taip rūšiuojami (atskiriami ir identifikuojami) ir kokiame teisės akte tai nustatyta“;
- 4) „ar siūlymas mokslo ir studijų institucijoms remtis nerecenzuotais kūriniais, rengiant institucijų etikos kodeksus, atitinka gerąją tarptautinę praktiką, atsižvelgiant į nežinomą tokio nerecenzuoto kūrinio autoriaus kompetenciją“.

Dėl Prašymo pirmo–trečio punktų

Prašyme (jo pirmame–trečiame punktuose) išskiriate prevencinio, rekomendacinio ir nerekomendacinio pobūdžio kūrinius. Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad nei Tarnybos 2021 m. vasario 12 d. rašte Nr. S-61, nei 2021 m. kovo 22 d. rašte Nr. S-107 tokio kūrinių skirstymo Jums nepateikėme. Minėtuose Tarnybos raštuose vartotas žodžių junginys buvo „prevencinio ir rekomendacinio pobūdžio kūriniai“, t. y. ne prevencinio *ir / ar* rekomendacinio pobūdžio kūriniai.

Lietuvių kalbos žodyne „prevencinis“ yra aiškinamas kaip „užkertantis kelią (kokiai blogybei)“¹. Bendrinės lietuvių kalbos žodyne „rekomendacinis“ yra aiškinamas kaip „patariamasis, susijęs su patarimais, siūlymais“². Remiantis Lietuvių kalbos žodyne ir Bendrinės lietuvių kalbos žodyne pateikiamomis reikšmėmis, matyti, kad Tarnybos raštuose nurodomi prevencinio ir rekomendacinio pobūdžio kūriniai iš esmės yra patariantys, kaip užkirsti kelią galimiems akademinės

¹ Prevencinis, in: Lietuvių kalbos žodynas, n. d., žiūrėta 2021 m. balandžio 27 d., <<http://www.lkz.lt/?zodis=prevencinis&id=22246740000>>.

² Rekomendacinis, in: Bendrinės lietuvių kalbos žodynas, n. d., žiūrėta 2021 m. balandžio 27 d., <<http://bkz.lki.lt/?id=13114>>.

etikos pažeidimams, ir pateikiantys siūlymus, kurie gali padėti užkirsti kelią galimiems akademinės etikos pažeidimams. Tokių kūrinių rengimas galimas pagal Tarnybos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“ (žr. Tarnybos 2021 m. kovo 22 d. rašto Nr. S-107 dalį „Dėl Prašymo pirmo punkto“; toliau – Nuostatai).

Tarnybai nėra žinoma teisės aktų, kuriuose būtų reglamentuojamas būtent kūrinių privalomumas (imperatyvumas) arba neprivalomumas (dispozityvumas). Atsižvelgiant į tai, kad Tarnybai taip pat nėra žinomi teisės aktai, apibrėžiantys privalomo arba rekomendacinio pobūdžio kūrinių požymius, Tarnyba laikosi pozicijos, kad kūrinių privalomas arba rekomendacinis pobūdis galėtų būti nustatomas pagal jo turinį ir formą, t. y. kokios normos ar siūlymai juose yra pateikiami ir kokia oficialia forma jie yra pateikiami (kitais sakant, kaip nuostatos yra įtvirtintos ir kaip kūrinys yra įformintas).

Dėl Prašymo ketvirto punkto

Kaip esame paaiškinę 2021 m. vasario 12 d. rašte Nr. S-61 ir Tarnybos 2021 m. kovo 22 d. rašte Nr. S-107, vadovaujantis Nuostatų 12.1 papunkčiu, vienas iš kontrolieriaus uždavinių yra „skatinti mokslo ir studijų institucijas laikytis akademinės etikos ir procedūrų“. Taip pat primename, kad Tarnybos 2021 m. kovo 22 d. raštu Nr. S-107 paaiškinome Jums, kad Tarnyboje rengiami rekomendacinio pobūdžio kūriniai mokslo ir studijų institucijoms nėra privalomi – remtis jais ar ne yra individualus mokslo ir studijų institucijos sprendimas atsižvelgiant į kontrolieriaus skatinimą laikytis akademinės etikos ir procedūrų.

Atsižvelgiant į tai, kad Jūsų kreipimasis į Tarnybą dėl siūlymo „mokslo ir studijų institucijoms remtis nerecenzuotais kūriniais, rengiant institucijų etikos kodeksus, atitinka gerąją tarptautinę praktiką, atsižvelgiant į nežinomą tokio nerecenzuoto kūrinių autoriaus kompetenciją“ yra susijęs konkrečiai su Tarnyboje rengiamais prevencinio ir rekomendacinio pobūdžio kūriniais, pakartotinai atkreipiame Jūsų dėmesį, kad Tarnybos darbuotojų, rengiančių minėtus kūrinius, kompetencijos yra žinomos (žr. apie Tarnybos darbuotojų kompetencijas Tarnybos 2021 m. kovo 22 d. rašto Nr. S-107 dalį „Dėl Prašymo antro punkto ir Tarnybos interneto svetainėje viešai skelbiamus Tarnybos darbuotojų pareigybių aprašymus), taip pat nuolat tobulinamos įvairiais būdais (pvz., nacionaliniuose ir tarptautiniuose renginiuose, savišvietos būdu).

Norime atkreipti Jūsų dėmesį, kad recenzavimas kaip procesas gali būti dvejopos paskirties: skelbiant mokslinės veiklos rezultatus arba viešai teikiant atsiliepimą apie meno, literatūros kūrinius³. Šiuo atveju Tarnybos rengiami prevencinio ir rekomendacinio pobūdžio kūriniai nėra laikytini nei mokslinės veiklos rezultatais, nei meno, literatūros kūriniais. Mokslinėje veikloje recenzavimas yra laikytinas metodu, kurį taikant yra vertinami moksliniai tyrimai ir užtikrinama jų kokybė, paprastai recenzavimą atlieka kiti su recenzuojamo kūrinių tematikos sritimi susiję asmenys⁴.

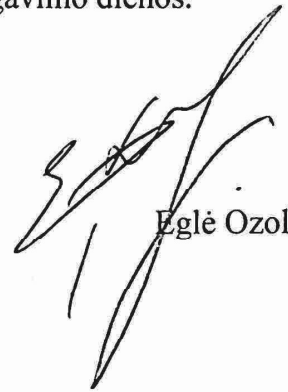
³ Recenzuoti, in: Lietuvių kalbos žodynas, n. d., žiūrėta 2021 m. balandžio 28 d., <<http://www.lkz.lt/?zodis=recenzuoti&id=23032440000>>.

⁴ 1) Mokslinis recenzavimas, in: Švietimo ir mokslo terminų žodynas, n. d., žiūrėta 2021 m. balandžio 28 d., <http://daukantas.vdu.lt/moksliniai-terminai/index.php/component/mokterm/index.php?option=com_mokterm&term_id=85&mt_lan=en>;
2) Recenzavimas, in: Lietuvos Respublikos terminų bankas, n. d., žiūrėta 2021 m. balandžio 28 d., <<http://terminai.vlkk.lt/paieska?search=recenzavimas>>. Dėl termino „recenzavimas“ statuso „teiktinas“ žiūrėti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo 2 straipsnio 7 dalį, kurioje nustatyta „Teiktinas terminas – žodis ar žodžių junginys, atitinkantis pagrindinius terminologijos principus ir lietuvių kalbos taisyklų reikalavimus“.

Atkreipiame Jūsų dėmesį į tai, kad siekiant tobulinti dokumento projektą, viešajame sektoriuje gali būti taikomi kiti būdai, pvz., konsultacijos, grįžtamojo ryšio rinkimas, rengimas Tarnybos sudarytoje darbo grupėje ir pan.

Informuojame, kad šis atsakymas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (buveinės adresas – Vilnius, Vilniaus g. 27) arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Vilniaus apygardos administraciniam teismui (buveinės adresas – Vilnius, Žygimantų g. 2) per vieną mėnesį nuo šio atsakymo gavimo dienos.

Tarnybos vyriausioji specialistė (vyriausioji analitikė),
veikianti pagal Lietuvos Respublikos Seimo valdybos
2020 m. sausio 15 d. sprendimą Nr. SV-S-1532

Eglė Ozolinčiūtė